

**WEIDEVOGELGEBIEDEN ROND HAARLEM
ONTWIKKELINGEN EN BROEDVOGELTELLINGEN
IN 5 GRASLANDGEBIEDEN**

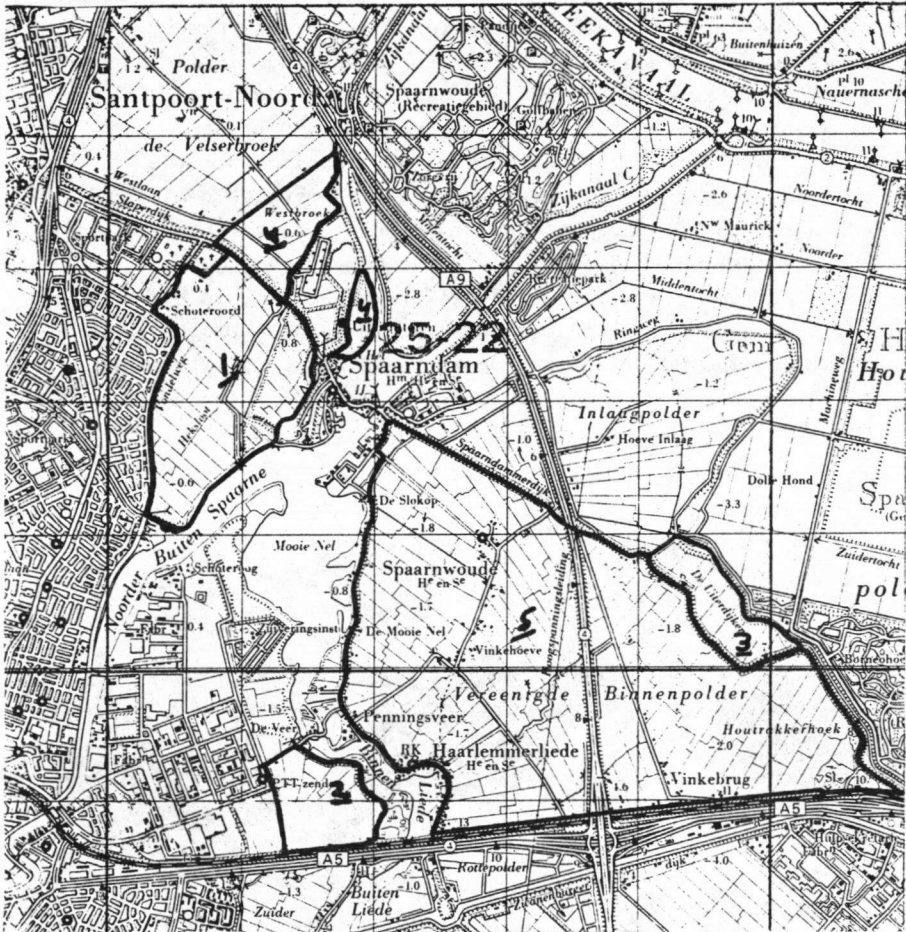
Coen Looij

Inleiding

Reeds enige jaren worden de veenweidegebieden ten oosten van Haarlem intensief door Provinciale Waterstaat van Noord-Holland (PWS) en de Vogelwerkgroep geïnventariseerd op de aanwezigheid van broedvogels. Naast het plezier dat het gadeslaan van de sierlijke en voor Nederland karakteristieke weidevogels met zich meebrengt, is de reden hiervoor dat een aantal van deze weidegebieden om verschillende redenen bedreigd wordt. Door het houden van tellingen wordt de stand van de weidevogels gevolgd. Deze gegevens worden gebruikt in diverse beheersvoorstellen die zijn/worden ontwikkeld door de Vogelwerkgroep, de Vereniging "Behoud de Hekslootpolder" en het recreatieschap Spaarnwoude. Tegen alle bedreigingen in wordt op deze manier getracht om op een actieve wijze de kwaliteit van de weidegebieden op peil te houden of zelfs te verbeteren, om zo de biotoop voor de weidevogels rond Haarlem veilig te stellen.

Hoewel een groot deel van de veenweidegebieden rond Haarlem in beheer is van het recreatieschap Spaarnwoude is dit geen garantie voor het behoud van deze gebieden. Gezien de situatie van productie- vermindering in de landbouw en het in de Vierde Nota Ruimtelijke Ordening geschetste beeld van een zich uitbreidende infrastructuur, mag verwacht worden dat bestuurders in de regio regelmatig hun oog zullen laten vallen op de weidegebieden. Het is dus zaak dat de inventarisaties doorgaan. Voor het programma in 1989 zie de vorige FITIS (jaargang 25 nr. 1 pag. 39).

Op de bedreigingen en beheersplannen per weidegebied wordt bij de behandeling van de betreffende gebieden nader ingegaan.

Figuur 1. In 1988 onderzochte veenweidegebieden ten oosten van Haarlem. 1. Hekslootpolder; 2. Veerpolder; 3. Uiterdijken; 4. Westbroek/Gruiterspolder; 5. Vereenigde Binnenpolder (gedeeltelijk door FWS geïnventariseerd).

Nestbescherming?

Naast het opstellen van beheersplannen is er een tweede vorm van weidevogelbescherming, nl. nestbescherming. In een aantal gebieden in Nederland wordt aan nestbescherming voor weidevogels gedaan. Het doel hiervan is om de legfels van weidevogels veilig te stellen voor vertrapping door vee en voor maaiwerkzaamheden, m.n. in intensief beweidde gebieden. PWS heeft de VWG gevraagd aan de opzet van een nestbeschermingsproject voor weidevogels in de regio mee te doen. De groep van weidevogel-tellers staat hier in beginsel positief tegenover, omdat op deze wijze een praktische aanpak wordt gevolgd met resultaat op korte termijn. De uitvoering van dit plan kost echter een aanzienlijke hoeveelheid tijd, welke op het moment niet aanwezig is.

Twee vechtende Kievit-mannetjes, één van de boeiende voorjaars-taferelen in de polders bij Haarlem. Foto: Piet Munsterman.

De beperkte capaciteit van een 7-tal tellers is nu vooral gericht op het veiligstellen van de bedreigde weidevogelgebieden door:

- het inventariseren van een 3 tot 4-tal gebieden (naast de gebieden die door PWS geïnventariseerd worden), zodat nieuwe gegevens voorhanden blijven voor toekomstige beheersplannen,
- het geaccepteerd krijgen van ingediende beheersvoorstellen,
- het inventariseren volgens de BMP-methode (vanaf 1989), zodat de gegevens landelijk door SOVON kunnen worden verwerkt.

Met meer mensen die aan "weidevogels doen", gaan onderwerpen als nestbescherming tot de mogelijkheden behoren.

Methode en deelname

De broedvogeltellingen in de weidegebieden zijn sinds 1982 volgens de methode van de PWS uitgevoerd. Ieder gebied dient daarbij in het broedseizoen minimaal 4 keer bezocht te worden. De telresultaten worden uitgedrukt in een minimum en een maximum aantal broedparen voor een gebied. In 1982 heeft een algehele inventarisatie plaats gevonden door PWS. De VWG heeft vervolgens in de periode 1983-1985 de Hekslootpolder (incl. de Oude Spaarndammerpolder) geteld (van den Boomen, 1986). Met de toename van het aantal tellers zijn er door de VWG in 1986 en 1987 meer gebieden onderhanden genomen (van den Boomen, 1987 & 1988a). In 1988 zijn de volgende gebieden geïnventariseerd: de Heksloot- polder, de Veerpolder, de Uiterdijken, de Westbroekpolder en de Gruiterspolder. Door PWS is een deel van de Vereenigde Binnenpolders geteld. Door examentdrukke zijn de geplande tellingen van de Poelpolder en NW-Haarlemmermeer (de Liede) niet doorgegaan.

In 1988 hebben een aantal leden van de Stichting Vrijwillig Natuur- en Landschapsbeheer één of meerdere keren met de tellingen meegewerkt. Het is helaas niet gelukt om hieruit vrijwilligers te verkrijgen voor de komende tellingen.

Weer

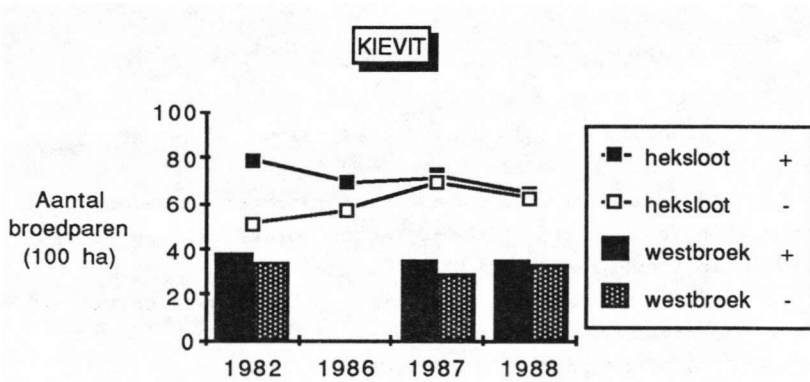
De weersomstandigheden waren in 1988 tijdens de telperiode slechter dan in 1987; veelal was het zwaar bewolkt met windkracht 3-5 uit noordelijke richting. De temperatuur was normaal voor de tijd van het jaar.

Presentatie van resultaten

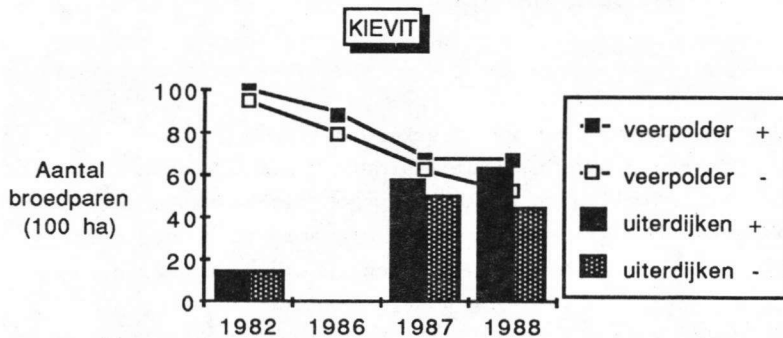
Aangezien we nu wat meer telresultaten van meerdere gebieden over meerdere jaren hebben, volgt in dit artikel een overzicht van de ontwikkelingen bij de belangrijkste weidevogels: Kievit, Grutto, Tureluur en Scholekster. Daarna volgt een overzicht per veenweidegebied. Ook hierin zijn vergelijkingen van de 4 talrijkste weidevogels opgenomen om een algeheel beeld van de toe- of afname in een gebied te verkrijgen.

Om de ontwikkelingen te vergelijken zijn alleen de telresultaten van 1982, 1986-1988 uitgezet. De Uiterdijken en Westbroek/Gruiterspolder zijn helaas in 1986 niet geteld, zodat cijfers daarvan ontbreken in de overzichten. De gegevens van de Westbroekpolder en de Gruiterspolder zijn bij elkaar gevoegd, omdat deze gebieden afzonderlijk zeer klein zijn en daarnaast uitwisseling tussen beide gebieden zeer frequent plaatsvindt door hun ligging ten opzichte van elkaar.

In de grafieken zijn zowel de minimum (-) als maximum (+) schattingen opgenomen. In het algemeen is de trend voor beide schattingen gelijk, doch hier en daar is er een afwijking. Om de grafieken leesbaar te houden is het nodig om per vogelsoort of gebied 2 grafieken te tonen. Daarbij wordt afwisselend gebruik gemaakt van lijn- en staafdiagrammen. Dit omdat enerzijds voor enkele gebieden over 1986 geen resultaten beschikbaar zijn, hetgeen een lijndiagram bemoeilijkt en anderzijds voorkomen moet worden dat lijnen door elkaar gaan lopen. Waar mogelijk krijgen lijndiagrammen de voorkeur.

Figuur 2. Het aantal broedparen van de Kievit (min. en max. waarden) in de Hekslootpolder en Westbroek/Gruiters per 100 ha. grasland.

Figuur 3. Het aantal broedparen van de Kievit (min. en max. waarden) in de Veerpolder en Uiterdijken per 100 ha. grasland.

Resultaten per soort

Kievit

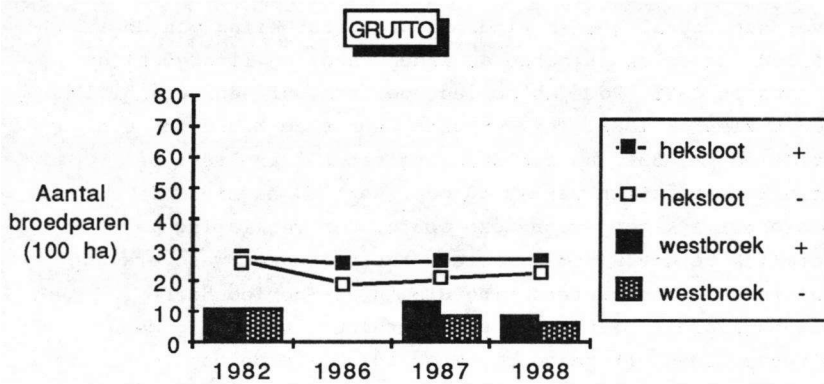
De Kievitstand in 1988 is t.o.v. 1987 vrijwel constant gebleven. Alleen in de Hekslootpolder is sprake van een lichte achteruitgang. Ook in de Veerpolder zet de dalende trend zich voort. In de Uiterdijken is sprake van een duidelijke toename sinds 1982.

In een 3-tal gebieden ligt de maximum schatting nu op vrijwel hetzelfde niveau (64 tot 68 paren per 100 ha). De Westbroek/Gruiterspolder blijft ten opzichte van de 3 genoemde gebieden op de helft steken. Met name de Westbroekpolder wordt veel intensiever beweid en gerold dan de 3 andere gebieden.

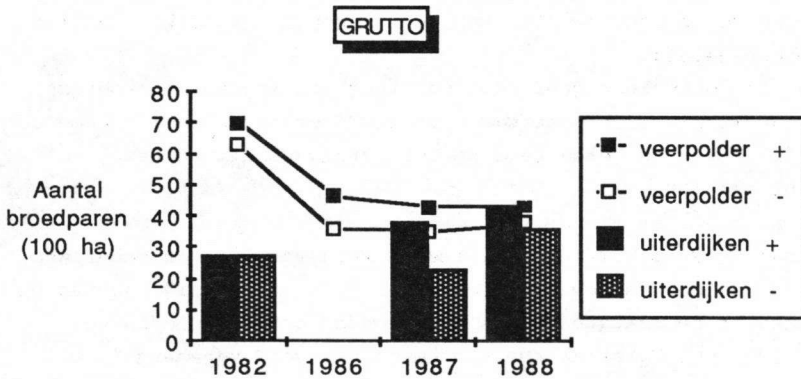
Ter vergelijking: in Friesland, de weidevogelprovincie bij uitstek, was de gemiddelde dichtheid per 100 ha voor de Kievit in 1984 35,1 paar (Hoekstra, 1985).

Grutto

De Grutto laat in 1988 een sterke groei zien in de Uiterdijken van 50% (minimum waarde). Hiermee komt de aantalsontwikkeling in één klap op het niveau van de Veerpolder. Een vrijwel identieke situatie voor deze polders als bij de Kievit is dus opgetreden, waarbij de sterke toename van de Kievit in de Uiterdijken wat eerder plaatsvond. De Grutto blijft in de Heksloot en Veerpolder vrijwel constant, na een aanvankelijke achteruitgang in de Veerpolder (tussen 1982 en 1986). In de Westbroek/Gruiters neemt de soort af.

Figuur 4. Het aantal broedparen van de Grutto (min. en max. waarden) in de Hekslootpolder en Westbroek/Gruiters per 100 ha. grasland.

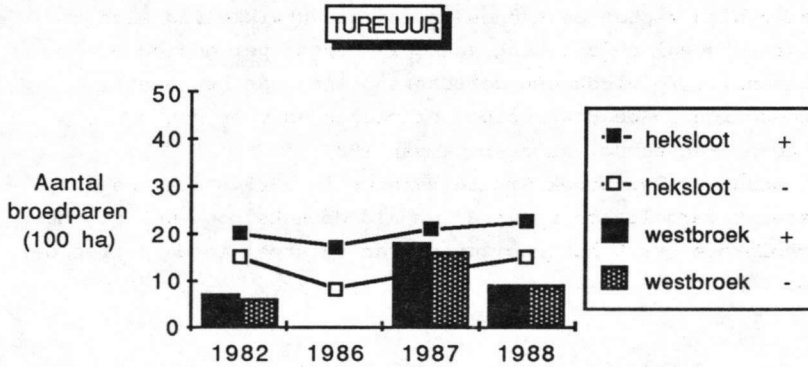
figuur 5. Het aantal broedparen van de Grutto (min. en max. waarden) in de Veerpolder en Uiterdijken per 100 ha. grasland.

Tureluur

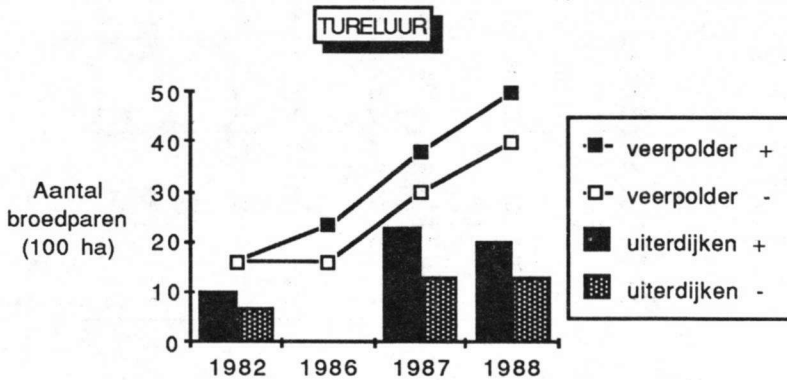
Over het totaal gezien vindt na de verdubbeling van de stand in 1987 in de onderzochte gebieden, nog een lichte stijging plaats in 1988. Per gebied laat de Tureluur een verschillend beeld zien in 1988. De Veerpolder spant de kroon met een stijging van 33%, na een stijging van 50% in 1987. De bereikte aantallen van 40-50 paar per 100 ha zijn uitzonderlijk hoog voor deze soort. Een verklaring is moeilijk te geven, omdat eerder het tegendeel was verwacht gezien de biotoopverandering die in dit gebied heeft plaatsgevonden, iets waarop de Tureluur in het algemeen direct (negatief) reageert. Mogelijk heeft de aanleg van de Hofmanweg door de Veerpolder mede geleid tot een minder intensief agrarisch beheer, iets wat vaker voorkomt in gebieden met een onzekere toekomst. De opgetreden verruiging op sommige percelen, kan de tureluur ten goede gekomen zijn. Het is echter zeer de vraag of deze situatie op termijn hetzelfde zal blijven. De vraag is tevens of de wijzigingen in de Veerpolder na 1986 tot een aangepaste waterhuishouding hebben geleid.

De hekslootpolder geeft ook een voortzetting van de toename in de Tureluurstand te zien. In de Uiterdijken en met name de Westbroek/ Gruiters neemt de Tureluur weer af, na het piekjaar 1987.

Omdat de Tureluur een 'kritische' weidevogel is in Nederland, verdient het aanbeveling te achterhalen of de stijging van de stand in de laatste 2 jaar in de onderzochte gebieden een incidenteel karakter heeft of meer blijvend van aard is en wat de reden daarvan kan zijn.

Figuur 6. Het aantal broedparen van de Tureluur (min. en max. waarden) in de Hekslootpolder en Westbroek/Gruiters per 100 ha. grasland.

Figuur 7. Het aantal broedparen van de Tureluur (min. en max. waarden) in de Veerpolder en Uiterdijken per 100 ha. grasland.

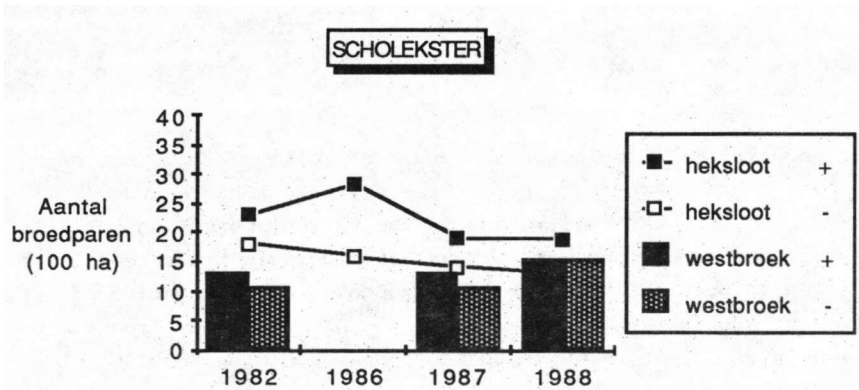
Scholekster

Per gebied zetten de trends in aantalsontwikkeling zich voort, hoewel de richting van deze trends per gebied verschilt. Zo vindt een constante daling van het aantal broedparen in de Hekslootpolder plaats en valt ook de Uiterdijken terug, na de piek van 1987.

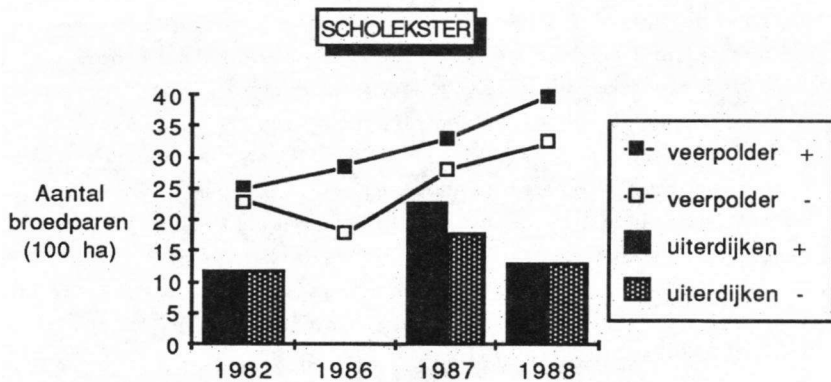
De stand in Westbroek/Gruiters neemt in 1988 sterk toe en bereikt vergelijkbare aantallen als de Heksloot. Ook bij de Scholekster valt het doorzetten van de groei in de Veerpolder op.

Tabel 1. Aantal broedparen (minimum en maximum waarden) per 100 ha grasland.

	jaar	Heksloot	Veerpolder	Uiterdijken	Westbroek /Gruiters
opp. grasland:		144 ha	40 ha (voor '87 56 ha)	39 ha	45 ha
Kievit	1982	51 - 79	95 - 100	15	34 - 38
	1986	57 - 69	80 - 89		
	1987	69 - 72	63 - 68	51 - 59	29 - 35
	1988	62 - 64	53 - 68	46 - 64	33 - 35
Grutto	1982	26 - 28	63 - 70	28	11
	1986	19 - 26	36 - 46		
	1987	21 - 27	35 - 43	23 - 38	9 - 14
	1988	23 - 26	38 - 43	36 - 44	7 - 9
Tureluur	1982	15 - 20	16	7 - 10	6 - 7
	1986	8 - 17	16 - 23		
	1987	12 - 21	30 - 38	13 - 23	16 - 18
	1988	15 - 23	40 - 50	13 - 20	9
Scholekster	1982	18 - 23	23 - 25	12	11 - 13
	1986	16 - 28	18 - 29		
	1987	15 - 20	28 - 33	18 - 23	11 - 13
	1988	13 - 19	33 - 40	13	16

Figuur 8. Het aantal broedparen van de Scholekster (min. en max. waarden) in de Hekslootpolder en Westbroek/Gruiters per 100 ha. grasland.

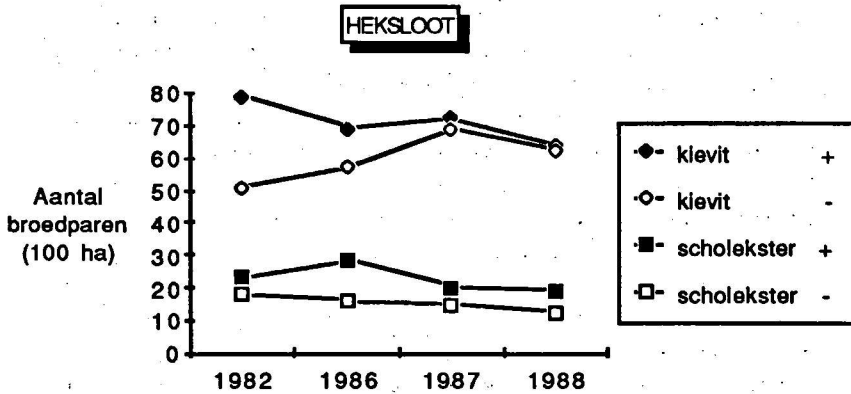
Figuur 9. Het aantal broedparen van de Scholekster (min. en max. waarden) in de Veerpolder en Uiterdijken per 100 ha. grasland.

Resultaten per gebied

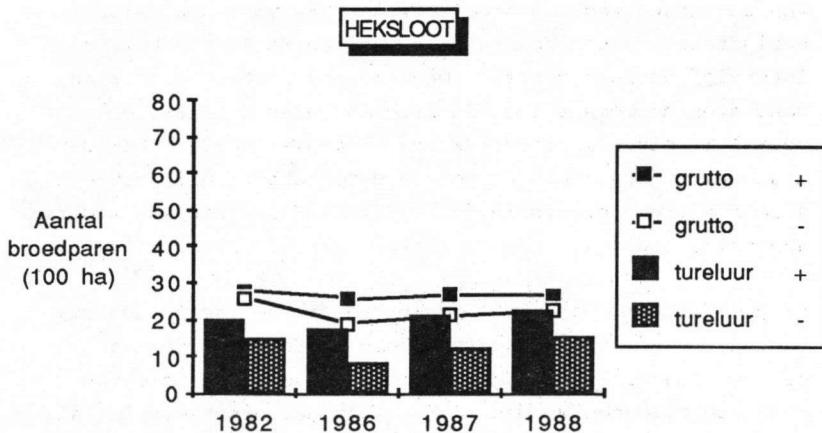
Hekslootpolder

De Hekslootpolder staat aan zware bedreiging bloot, met name van de kant van de gemeente Haarlem. Deze wenst een uitbreiding van haar woningbestand te realiseren ten koste van een groot deel van de Hekslootpolder. In het streekplan van de provincie uit 1987 is aangegeven dat het gebied niet voor woningbouw in aanmerking komt. Als offensieve reactie op de plannen van de gemeente heeft de Vereniging "Behoud de Hekslootpolder" (600 leden) een 2-tal rapporten gepubliceerd. In "Het natuurlijk milieu van de Hekslootpolder" (v.d. Boomen e.a., 1986) wordt de rijkdom van flora en fauna van het gebied aangegeven. In "De Hekslootpolder, nieuwe contouren aan de stadsrand" (v.d. Boomen e.a., 1988b) wordt een inrichtingsplan voor het gebied voorgesteld, om het waardevolle veenweidegebied te behouden en de natuurlijke waarden verder tot ontwikkeling te laten komen. Dit is nodig om ook in de toekomst te voorkomen dat de Heksloot voor andere doeleinden wordt aangewend. Momenteel vindt overleg plaats tussen de gemeente Haarlem, de Provincie, het recreatieschap Spaarnwoude en de Vereniging "Behoud de Hekslootpolder", om de standpunten van alle partijen nogmaals de revue te laten passeren. Een andere ontwikkeling is dat de vereniging gaat proberen met de beheerders van de Hekslootpolder een vogel- beschermingscontract op te stellen, waardoor het mogelijk wordt het gebied als 'vrij vogelreservaat' aan te wijzen.

De broedvogelstand in de Hekslootpolder, incl. de Oude Spaarn-dammerpolder, is de laatste jaren aan weinig schommelingen onderhevig. De Tureluur neemt de laatste jaren toe, hetgeen vergelijkbaar is met het beeld in de andere polders. De Scholekster neemt langzaam af.

Figuur 10. Het aantal broedparen van de Kievit en Scholekster (min. en max. waarden) in de Hekslootpolder per 100 ha. grasland.

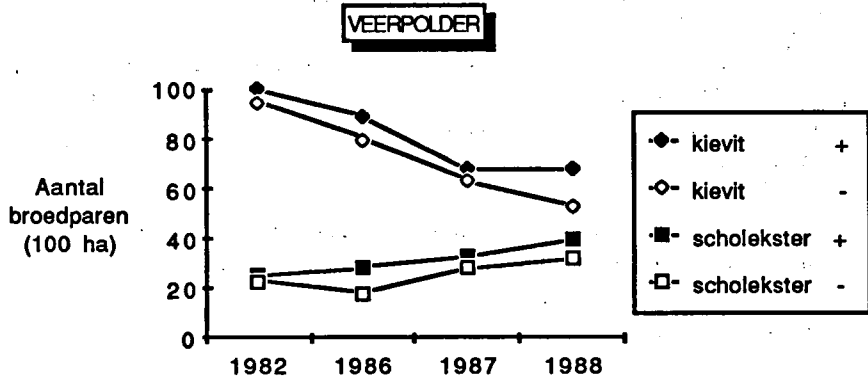
Figuur 11. Het aantal broedparen van de Grutto en Tureluur (min. en max. waarden) in de Hekslootpolder per 100 ha. grasland.

Veerpolder

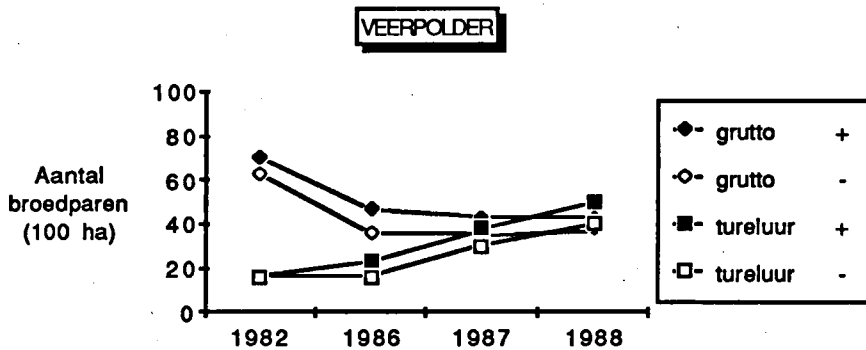
De Veerpolder is gelegen tussen Haarlem (Waarderpolder) en de Liede, nabij de PTT-toren. Vorig jaar begon dit verslag met de konstatering dat de Veerpolder bedreigd werd in haar voortbestaan als open veenweidegebied. De dreiging dat de Veerpolder in haar huidige vorm zal ophouden te bestaan is helaas alleen maar reëler geworden. In samenhang met de recreatieve ontwikkeling van Schoterog (voormalige vuilstortplaats) bestaan er bij het recreatieschap Spaarnwoude plannen om de Veerpolder te vergraven. Bovendien wil de gemeente Haarlem ten oosten van de weg die de Waarderpolder verbindt met de A5 ook gronden reserveren voor industrie. Helaas moet geconstateerd worden dat weer 'zomaar' een polder aan de rand van de stad niet onaangetaast kan blijven. Wie dit gebied kent zal het ermee eens zijn dat, mede gezien de ligging van de Veerpolder aan de Liede, zij een ander lot dan bovenstaand verdient.

Van de nieuwe weg (in broedseizoen 1988 voor het eerst berijdbaar) tussen de Waarderpolder en de A5 wordt zeer intensief gebruik gemaakt. Ondanks deze extra verstoring handhaven de meeste soorten zich en nemen Scholekster en vooral Tureluur aanzienlijk toe, evenals in 1987. Ook de Krakeend lijkt de polder veroverd te hebben; welhaast een verdubbeling t.o.v vorig jaar. Ook de Watersnip was wederom aanwezig.

Er mag dan ook geconcludeerd worden dat de Veerpolder nog niet aan vogelrijkdom heeft ingeboet. Zoals eerder aangegeven bij de paragraaf over de Tureluur, zal de reden hiervan onderzocht moeten worden. Zonder een natuurbeheersplan als alternatief voor bovengenoemde plannen, kan de Veerpolder echter als veenweidegebied vrijwel worden afgeschreven.

Figuur 12. Het aantal broedparen van de Kievit en Scholekster (min. en max. waarden) in de Veerpolder per 100 ha. grasland.

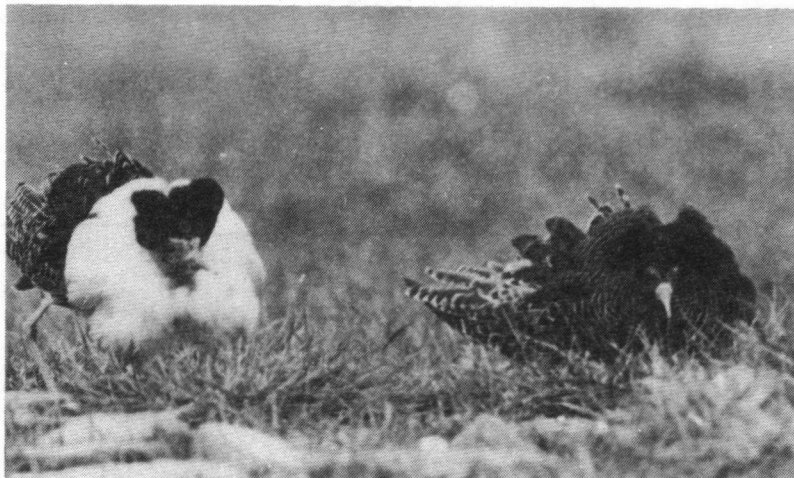
Figuur 13. Het aantal broedparen van de Grutto en Tureluur (min. en max. waarden) in de Veerpolder per 100 ha. grasland.

Uiterdijken

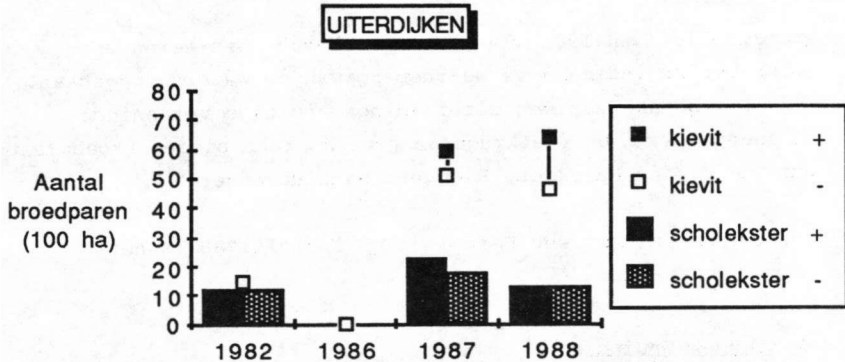
De Uiterdijken is een in belang toenemend veenweidegebied in de regio, gelegen ten oosten van de A9. Het extensieve beheer, voorgeschreven door het recreatieschap Spaarnwoude, lijkt zijn vruchten af te werpen gemeten naar de telresultaten. Dit gebied staat niet onder directe bedreiging; het lijkt zelfs redelijk veilig ingebed in de beheersvisie van het recreatieschap. Door de VWG van Zuid-Kennemerland en Amsterdam is een beheersplan ingediend voor dit gebied voor een meer slikachtig terrein. (Hieselaar, 1988). Hoewel een en ander niet op korte termijn zal worden gerealiseerd, mag aangenomen worden dat dit gebied voor "kritische weidevogels" als Tureluur, Kempphaan, Watersnip en Zwarte Stern belangrijker gaat worden.

In het broedseizoen 1988 zijn in totaal 24-25 vogelsoorten waargenomen, waarvan er in de Uiterdijken maximaal 16 tot broeden kwamen. In totaal zijn 64-90 broedgevallen geconstateerd.

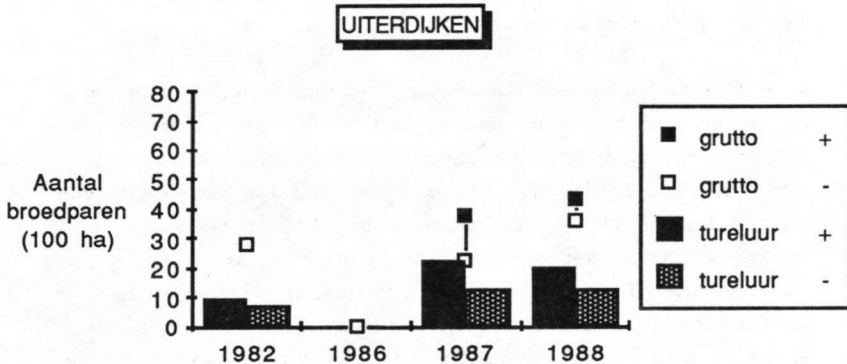
Dat de Uiterdijken aan belang wint mag afgeleid worden uit de aantalsontwikkeling voor Kievit en Grutto. De aantallen die

Is er nieuwe hoop voor de Kempphaan in "de Uiterdijken" ?
Foto: Piet Munsterman.

Figuur 14. Het aantal broedparen van de Kievit en Scholekster (min. en max. waarden) in de Uiterdijken per 100 ha. grasland.

Figuur 15. Het aantal broedparen van de Grutto en Tureluur (min. en max. waarden) in de Uiterdijken per 100 ha. grasland.

hier bereikt worden in 1988, zijn van hetzelfde niveau als in de Hekslootpolder en Veerpolder. Met name de Grutto is spectaculair toegenomen en broedt nu in de gehele polder. De Tureluur heeft zijn groei in 1987 gestabiliseerd in 1988. Scholekster en Slobeend geven een sterke daling te zien

t.o.v. 1987. In 1988 (14 april) werd voor het eerst een territorium-indicatieve waarneming van de Watersnip gedaan. Is hier sprake van een uitbreiding vanuit de Vereenigde Binnenpolders? De rietkragen aan de NO rand bieden broedplaats aan de Kleine Karekiet, Rietgors en Rietzanger.

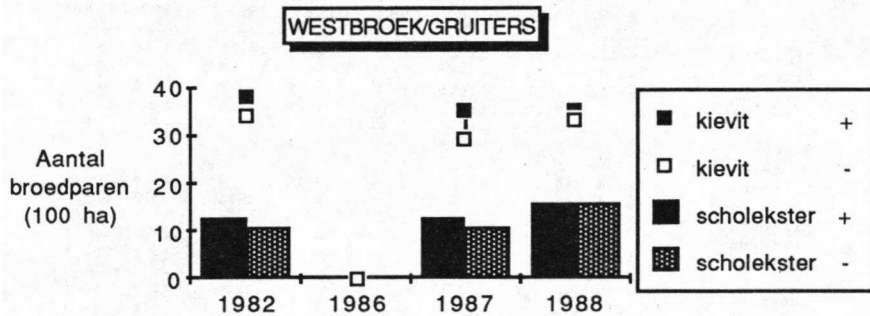
De waarneming van een Hermelijn op 16 mei 1988 is het vermelden waard.

Westbroek/Gruiters

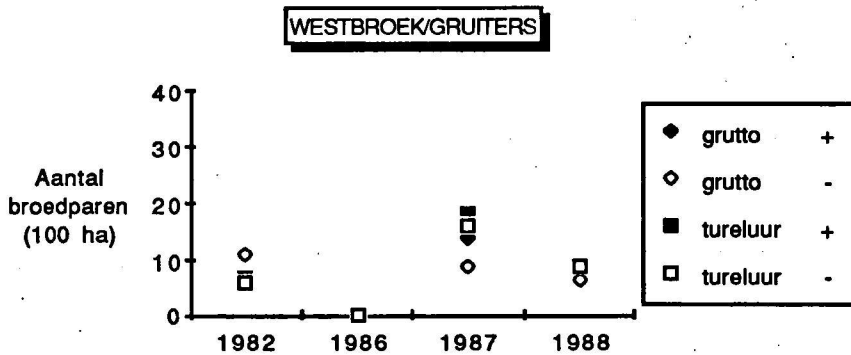
De Westbroekpolder is gelegen ten zuiden van de Velserbroekpolder. Het grasland wordt intensief beweid. Als buffer tegen de oprukkende woningbouw in de Velserbroekpolder zijn bij het recreatieschap plannen ontwikkeld om van de Westbroekpolder een recreatieplas te maken. Voor weidevogels kan het gebied dan worden afgeschreven.

De Gruiters is een kleine polder tussen Spaarndam en de Westbroekpolder, langs het zijkanaal B. Het gebied is meer van belang als verblijfplaats voor vogels in het winterhalfjaar, dan als broedgebied voor weidevogels (van Huijssteeden, 1987). Bij de gemeente Velsen neemt het plan om de woonboten in het zijkanaal B verder terug te dringen vastere vormen aan. Dit kan ertoe leiden dat er minder verstoring in het poldertje optreedt. Wel zal er gelijktijdig een fietspad worden aangelegd. Op de ligging van het tracé probeert de VWG enige invloed uit te oefenen, om de verstoring te minimaliseren.

De Grutto en Tureluur zijn in 1988 teruggevallen tot op onder het niveau van 1982. De Kievit handhaaft zich op eenzelfde niveau, terwijl de Scholekster in 1988 eenzelfde stijging doormaakt als in de Veerpolder. De overige soorten blijven constant. De Patrijs is 2 maal waargenomen in de Westbroekpolder, waarbij éénmaal sprake was van een vluchtend paartje richting het munitiedepot.

Figuur 16. Het aantal broedparen van de Kievit en Scholekster (min. en max. waarden) in de Westbroek/Gruiters per 100 ha. grasland.

Figuur 17. Het aantal broedparen van de Grutto en Tureluur (min. en max. waarden) in de Westbroek/Gruiters per 100 ha. grasland.

Tabel 2. Telresultaten in absolute aantallen over 1987 en 1988.

	Heksloot		Veerpolder		Uiterdijken		Westbroek/ Gruiters	
	1987	1988	1987	1988	1987	1988	1987	1988
Kievit	106-110	89-92	25-27	21-27	20-23	18-25	13-16	15-16
Grutto	33- 41	33-38	14-17	15-17	9-15	14-17	4- 7	3- 4
Tureluur	19- 32	22-33	12-15	16-20	5- 9	5- 8	7- 8	4
Scholekster	22- 29	18-27	11-13	13-16	7- 9	5	5	7
Zomertaling	1	0			0- 1		0	
Wintertaling	1- 3	2	+	+				
Slobeend	12-14	10-12	1- 6	2- 4	9-11	5- 8	5- 6	0- 2
Wilde eend	18-29	18-25			+	10-11	10-13	12-14
Krakeend	2- 4	3- 5	1- 3	5	2- 3	0		
Kuifeend	2- 3	2- 3	+	+	0- 1	0- 1	2	1- 4
Bergeend	3-16	3-11					0- 6	0- 3
Meerkoet	28-32	22-28			+	4-5	5- 6	6- 8
Waterhoen	6-12	8-11	+	+			0- 1	1- 3
Fuut	4- 6	5					0	0- 1
Knobbelzwaan	3	3						
Kemphaan			+	0				
Watersnip	0- 1	0	+	1	0	0- 1		
Veldleeuwerik	4	5	1	1	3- 5	3	2	2
Graspieper	4- 6	3- 6	6- 8	4- 8	2- 3	0- 1	2	1
Witte Kwikstaart	2	1	+	+			1	0
Gele Kwikstaart	0- 1	0- 1			3- 4	0- 3	2	3
Boerenzwaluw	2	3	2	2			+	+
Patrijs			2	1- 3	3- 4	0- 2	1	1
Kleine Karekiet	6	5	+	+	+	+	4	2- 5
Rietgorz	2- 4	3- 4	+	+	+	+	3	1
Rietzanger	1- 2	1	+	+	+	+	0	0- 1
Bosrietzanger	0	1						
Sprinkhaanriets.			+	0				
Snor			+	+				

+ als broedvogel waargenomen, aantal niet geteld.

Samenvatting

In dit artikel zijn de telresultaten van het broedseizoen 1988 weergegeven van een 5-tal weidevogelgebieden rond Haarlem. Om de trend in de ontwikkeling van de belangrijkste weidevogels te ontdekken en verklaren is een vergelijking over 4 broedseizoenen gemaakt (1982, 1986 t/m 1988). Dit is zowel gepresenteerd voor de belangrijkste vogelsoorten als de weidegebieden zelf.

Als conclusie mag worden getrokken dat de Tureluur een flinke groei doorgemaakt heeft in de onderzochte periode. Ook de Scholekster is toegenomen, zij het op meer bescheiden schaal.

Als weidevogelgebied neemt de Uiterdijken aan betekenis toe. In de Veerpolder is sprake van sterke trendverschillen, zowel positieve als negatieve. Het blijft de vraag in hoeverre recente ingrepen in dit gebied hieraan ten grondslag liggen.

Tot slot

De tellingen in 1988 zijn uitgevoerd door:

Tom van den Boomen (Heksloot), Jan Suurmond en Peter de Jong (Uiterdijken), Willem Bogaards (Veerpolder) en Coen Looij (Westbroek en Gruiters).

De paragraaf "Veerpolder" is van de hand van Willem Boogaards, terwijl Jan Suurmond de paragraaf over de Uiterdijken voor zijn rekening nam.

Met dank aan Evert van Huijssteeden en Tom van den Boomen voor het kritisch doornemen van het concept artikel.

Literatuur

- Boomen, T van den (1986). De Hekslootpolder, broedvogelinventarisatie 1985. De Fitis 22(1): 5-8.
- Boomen, T van den e.a. (1986). Het natuurlijk milieu van de Hekslootpolder. Werkgroep milieu van de Vereniging "Behoud de Hekslootpolder"; Haarlem.
- Boomen, T van den e.a. (1987). De Poelpolder, de Veerpolder en de Hekslootpolder. De Fitis 23(1): 27-34.
- Boomen, T van den e.a. (1988a). Weidevogelgebieden rond Haarlem. De Fitis 24(1): 2-17.
- Boomen, T van den e.a. (1988b). De Hekslootpolder, nieuwe contouren aan de stadsrand. Werkgroep milieu van de Vereniging "Behoud de Hekslootpolder"; Haarlem.
- Hieselaar, F (1988). Plan voor een slikachtig terrein in de Uiterdijken. De Fitis 24(2): 73-74.
- Huijssteeden, E van (1987). De Gruiters: een klein maar waardevol graslandgebied. De Fitis 23(4): 151-160.
- Hoekstra, J (1985). Het weidevogeljaar 1984 in Friesland. Limosa 58: 173.